

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om studiestöd och lag om begränsning av rätten att få vuxenstudiepenning

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att vuxenstudiestödets struktur förenhetligas mellan studerande i högskolorna och studerande i andra skolformer. Fr.o.m. den 1 juli 1992 slopas det tillägg som motsvarar studiepenningens försörjartillägg och räntestödet för studielån för högskolestuderande. Samtidigt stiger vuxenstudiepenningens minimibelopp till 1 570 mark i månaden. Nu föreslås att det tillägg som motsvarar studiepenningens försörjartillägg och räntestödet för studielån avskaffas också för andra än

högskolestuderande. Avsikten är samtidigt att höja vuxenstudiestödets minimibelopp från 1 200 till 1 570 mark.

Dessutom föreslås att en lag om begränsning av rätten att få vuxenstudiepenning skall stiftas. Genom den skulle statsrådet få rätt att vid behov begränsa antalet mottagare av vuxenstudiepenning.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 1993 och vara i kraft till utgången av 1993.

MOTIVERING

1. Nuläget och de föreslagna ändringarna

Enligt lagen om studiestöd (28/72) och lagen om studiestöd för högskolestuderande (111/92) kan vuxenstudiepenning beviljas den som på de grunder statsrådet fastställer skall anses vara vuxenstuderande. Försöket med vuxenstudiepenning inleddes år 1987 och vuxenstudiestödet blev permanent från och med ingången av år 1991 i anslutning till den inkomstpolitiska helhetslösning som ingicks år 1990. Det övriga studiestödet inom yrkesutbildningen, i gymnasiet och i folkhögskolorna bestäms på basis av lagen om studiestöd och med stöd av den givna stadganden och i högskolorna åter på basis av lagen om studiestöd för högskolestuderande och med stöd av den givna stadganden.

Vuxenstudiepenning beviljas för heltidsstudier vid gymnasium, folkhögskola, yrkesläroanstalt eller högskola då studierna varar i

minst åtta veckor. Den som beviljas stödet skall vara i åldern 30-54 år och inte under en femårsperiod omedelbart innan studierna inleds ha varit över 4 månader i utbildning som kan anses vara heltidsstudier. Vuxenstudiepenning kan beviljas en person i åldern 25—29 år om han inte under en åttaårsperiod omedelbart innan studierna inleds har varit över fyra månader i utbildning. Vuxenstudiepenningen uppgår till 25 procent av sökandens fasta inkomst före studierna, dock minst 1 200 mark och högst 2 800 mark i månaden. Vuxenstudiepenningen är beskattningsbar inkomst.

Vuxenstudiestödet för högskolestuderande ändras fr.o.m. den 1 juli 1992 och skiljer sig därigenom från motsvarande stöd för studerande inom yrkesutbildning, i gymnasiet och i folkhögskolorna. En högskolestuderande får från och med detta datum 25 procent av den fasta inkomsten före studierna i vuxenstudiepenning, dock minst 1 570 mark och högst

2 800 mark i månaden. Tidigare har minimibeloppet varit 1 200 mark i månaden. En högskolestuderande som får vuxenstudiestöd får fortfarande statsborgen för studielånet men inget räntestöd. Åt en vuxenstuderande vid högskola betalas inte heller försörjartillägg liksom inte heller åt övriga högskolestuderande.

I gymnasiet, i yrkesutbildningen och i folkhögskolorna är vuxenstudiepenningen 25 procent av inkomstnivån före studierna, dock minst 1 200 mark och högst 2 800 mark i månaden. Studielånet uppgår i regel till 1 650 mark i månaden och räntestöd beviljas för lånet. En studerande beviljas också försörjartillägg för de barn han har att försörja, dock högst för tre barn. Försörjartillägget uppgår till 380 mark per studiemånad.

Vuxenstudiestöd kan beviljas för frivillig utbildning som leder till en examen. Stöd beviljas också på vissa villkor för s.k. flerformutbildning under de perioder utbildningen sker som heltidsstudier.

Antalet personer som beviljats vuxenstudiestöd har i synnerhet under år 1991 och år 1992 ökat kraftigt. På grund av de förändringar som nu före-slås beräknas efterfrågan förbli på samma nivå som tidigare, dvs. omkring 24 000 mottagare av vuxenstudiestöd. Man kommer dock eventuellt att bli tvungen att begränsa antalet för att få anslaget att räcka till om antalet mottagare till följd av de nu föreslagna ändringarna annars inte sjunker.

I fråga om det familjepolitiska stödet har man gått in för en linje enligt vilken varje stödssystem bör koncentrera sig på det stödbehov som är specifikt för det. Det är därför på samma sätt som när det gäller studiestödet för högskolestuderande motiverat att också för studerande inom yrkesutbildning, i gymnasiet och i folkhögskolorna avstå från att betala försörjartillägg i samband med studiestödet till vuxenstuderande.

En lika behandling av olika grupper av studerande förutsätter också att understöden bestäms på så lika grunder som möjligt.

Av ovan anförda orsaker föreslås att vuxenstudiestödet i gymnasiet, inom yrkesutbildningen och i folkhögskolorna förenhetligas med det vuxenstudiestöd som fås för studier vid högskola så att vuxenstudiepenningens minimibelopp höjs från 1 200 mark till 1 570 mark per studiemånad, räntestödet för studielån avskaf-

fas, maximibeloppet för lån höjs till 1 700 mark per studiemånad och studiepenningens försörjartillägg avskaffas.

Avsikten är att de förmåner som beviljas som studiestöd skall vara desamma för såväl högskolestuderande som studerande vid andra läroanstalter och att samma stadganden skall tillämpas på dem. Förmånerna består av vuxenstudiepenning, bostadstillägg och studielån. Till de delar som inte gäller förmånerna skall fortfarande lagen om studiestöd tillämpas i fråga om studerande vid andra läroanstalter.

Det föreslås dessutom att det skall stiftas en lag om begränsning av rätten att få vuxenstudiepenning genom vilken statsrådet i syfte att få anslagen att räcka till skall ges rätt att vid behov begränsa antalet personer som beviljas vuxenstudiepenning. Avsikten är att vid behov fatta beslut om genomförandet av begränsningen genom ett separat statsrådsbeslut.

Lagarna föreslås gälla en bestämd tid.

För att studiestödssystemet skall fungera så väl som möjligt är det dock ändamålsenligt att lånesystemet inte ändras under studieåret. På så sätt kunde man undvika en ny behandling av ansökningar och uppgörandet av nya skuldebrev för studieåret 1992-1993. Av denna anledning föreslås att lagen till denna del tillämpas först från den 1 juli 1993.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Enligt förslaget avskaffas försörjartillägget för vuxenstuderande inom yrkesutbildning, i gymnasiet och i folkhögskolorna. Inbesparingarna uppskattas uppgå till omkring 126 miljoner mark. Avskaffandet av räntestödet för studielån antas ge upphov till en inbesparing på 24 miljoner mark per år. Utgiftsökningen till följd av att studiepenningens minimibelopp höjs till 1 570 mark per månad uppskattas till 17 miljoner mark per år. På årsnivå är inbesparingen sammanlagt omkring 133 miljoner mark. Den totala inbesparingen år 1993 är omkring 109 miljoner mark, eftersom det föreslås att räntestödet avskaffas först från den 1 juli 1993.

Genom att begränsa antalet personer som beviljas vuxenstudiestöd med 4 000 beräknar man uppnå en inbesparing på omkring 80 miljoner mark på årsnivå.

Lagförslagen utgör en del av statsrådets sparåtgärder.

3. Ärendets beredning

Propositionen har beretts som tjänstearbete.

4. Lagstiftningsordning

Lagförslagen är sådana i 66 a § riksdagsordningen avsedda sparlagar som inte försvagar utkomstskyddets lagstadgade grundskydd. På grund av att frågan lämnar rum för tolkning anser regeringen dock att det är önskvärt att grundlagsutskottets utlåtande inhämtas.

föreslås träda i kraft den 1 januari 1993. Avsikten är att den skall tillämpas på det studiestöd som beviljas för studier som bedrivs efter detta datum. För studielånssystemets del skall den tillämpas först fr.o.m. den 1 juli 1993.

Lagen om begränsning av rätten att få vuxenstudiepenning föreslås träda i kraft den 1 januari 1993. Lagarna föreslås gälla till utgången av år 1993.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

5. Ikraftträdande

Lagen om ändring av lagen om studiestöd

1.

Lag

om ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 14 januari 1972 om studiestöd (28/72) 10 § 5 mom. sådant det lyder i lag av den 14 februari 1992 (112/92), samt
fogas till lagen en ny 1 b §, som följer:

1 b §

På studiestödsförmånerna för den som skall anses som vuxenstuderande tillämpas vad som stadgas i lagen om studiestöd för högskolestuderande (111/92).

mottagare kan sänkas eller också kan den förvägras helt och hållet av orsaker som verkar sänkande på studiekostnaderna, enligt vad statsrådet beslutar.

10 §

Studiepenningens grunddel beviljas inte en studerande som har rätt till barnbidrag enligt lagen om barnbidrag (541/48) eller till vuxenstudiepenning. Studiepenningens belopp per

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993 och gäller till den 31 december 1993.

Till den del lagen gäller studielån tillämpas den dock först från den 1 juli 1993.

Åtgärder som verkställigheten av lagen föresätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

L a g**om begränsning av rätten att få vuxenstudiepenning**

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Utan hinder av vad som stadgas i lagen om studiestöd (28/72) och lagen om studiestöd för högskolestuderande (111/92) eller med stöd av dem, kan statsrådet begränsa antalet mottagare av vuxenstudiepenning.

2 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993 och gäller till den 31 december 1993.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 27 maj 1992

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Minister Tytti Isohookana-Asunmaa

L a g

om ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 14 januari 1972 om studiestöd (28/72) 10 § 5 mom., sådant det lyder i lag
av den 14 februari 1992 (112/92), samt
fogas till lagen en ny 1 b §, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Studiepenningens grunddel beviljas inte en studerande som har rätt till barnbidrag enligt lagen om barnbidrag (541/48) eller till vuxenstudiepenning. Utan hinder härav kan den som studerar i en annan läroanstalt än en högskola och som har rätt till vuxenstudiepenning få det i 2 mom. nämnda tillägget till studiepenningens grunddel på basis av försörjningsskyldighet. Studiepenningens belopp per mottagare kan sänkas eller också kan den förvägras helt och hållet av orsaker som verkar sänkande på studiekostnaderna, enligt vad statsrådet beslutar.

1 b §

På studiestödsförmånerna för den som skall anses som vuxenstuderande tillämpas vad som stadgas i lagen om studiestöd för högskolestuderande (111/92).

Studiepenning

10 §

Studiepenningens grunddel beviljas inte en studerande som har rätt till barnbidrag enligt lagen om barnbidrag (541/48) eller till vuxenstudiepenning. Studiepenningens belopp per mottagare kan sänkas eller också kan den förvägras helt och hållet av orsaker som verkar sänkande på studiekostnaderna, enligt vad statsrådet beslutar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993 och gäller till den 31 december 1993.

Till den del lagen gäller studielån tillämpas den dock först från den 1 juli 1993.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

